

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 544/2012-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. decembra 2012 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika a zo sudcov Jána Auxta a Ľubomíra Dobríka prerokoval sťažnosť MUDr. M. M. a Mgr. J. M., obaja bytom P., zastúpených Mgr. A. S., D., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C/106/2008 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 4 C 165/98) a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo MUDr. M. M. a Mgr. J. M. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 106/08 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 4 C 165/98) **p o r u š e n é b o l i .**

2. MUDr. M. M. a Mgr. J. M. priznáva finančné zadost'učinenie spoločne a nerozdielne v sume 5 000 € (slovom päťtisíc eur), ktoré je Okresný súd Piešťany povinný vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Okresný súd Piešťany je povinný uhradiť MUDr. M. M. a Mgr. J. M. trovy konania v sume 284,84 € (slovom dvestoosemdesiatštyri eur a osemdesiatštyri centov) na účet ich právnej zástupkyne, advokátky Mgr. A. S., D., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 544/2012-12 z 30. októbra 2012 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie s'ťažnosť MUDr. M. M. a Mgr. J. M. (ďalej len „s'ťažovatelia“) vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 106/08 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 4 C 165/98).

Na základe výzvy ústavného súdu z 31. októbra 2012 sa k s'ťažnosti vyjadril okresný súd a v jeho vyjadrení sp. zn. Spr. 727/2012 z 21. novembra 2012 doručenom ústavnému súdu 26. novembra 2012 sa okrem iného uvádza:

„Z obsahu súdneho spisu sp. zn. 7 C/106/2008 vyplýva, že dňa 19. 05. 2008 (správne má byť 1998) bol na Okresnom súde Piešťany podaný návrh o neplatnosť právneho úkonu, konkrétne dohody o prevode členských práv k družstevnému bytu v P., na ulici ... Vec bola pridelená na rozhodnutie sudkyňi JUDr. S., ktorá dňa 08. 06. 1998 vyzvala právneho

zástupcu navrhovateľov na doplnenie návrhu listinnými dôkazmi. Právny zástupca navrhovateľov listinné dôkazy doručil súdu dňa 19. 06. 1998. P... doručilo súdu dňa 15. 07. 1998 písomné oznámenie na základe výzvy súdu zo dňa 19. 06. 1998. Dňa 18. 08. 1998 vydal súd predbežné opatrenie, ktorým odporcom v 1. a 2. rade a P... zakázal disponovať s členskými a vlastníckymi právami k bytu. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 08. 09. 1998. Prvé pojednávanie v danej veci sa uskutočnilo dňa 10. 11. 1998 a bolo odročené na deň 03. 12. 1998, kedy boli vypočutí účastníci konania a z dôvodu potreby doplnenia dokazovania bolo toto pojednávanie odročené na deň 12. 01. 1999. Na pojednávaní konanom dňa 12. 01. 1999 boli opäť vypočutí účastníci ako aj svedkyňa a pojednávanie bolo odročené na deň 02. 02. 1999 z dôvodu potreby výsluchu svedkov. Na ďalšom pojednávaní boli vypočutí svedkovia a pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom vykonania znaleckého dokazovania zdravotného stavu pani J. M. Uznesením zo dňa 24. 02. 1999 bol do konania pribratý znalec z odboru psychiatrie za účelom vypracovania znaleckého posudku. Znalec doručil súdu znalecký posudok 24. 08. 1999 a uznesením zo dňa 25. 08. 1999 bola znalcovi priznaná odmena. Uznesením zo dňa 24. 11. 1999 bol v konaní ustanovený ďalší znalec z odboru psychiatrie na vykonanie kontrolného znaleckého posudku. Kontrolný znalecký posudok bol súdu doručený dňa 30. 05. 2000. Dňa 19. 03. 2001 bolo vydané uznesenie, ktorým súd ustanovil znalca z odboru písomoznalectvo, odvetvie ručné písmo. Znalecký posudok bol súdu doručený dňa 17. 07. 2001. Uznesením zo dňa 13. 08. 2001 bola znalcovi priznaná odmena, proti tomuto uzneseniu podali navrhovatelia odvolanie a Krajský súd v Trnave uznesením zo dňa 15. 01. 2002 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. Ďalšie pojednávanie sa uskutočnilo dňa 03. 09. 2002, boli na ňom vypočutí svedkovia a tiež účastníci konania a pojednávanie bolo odročené na deň 10. 10. 2002, kedy boli vypočutí ďalší svedkovia a pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom znaleckého dokazovania písomoznaleckým ústavom. Dňa 22. 03. 2004 sa uskutočnilo pojednávanie na ktorom zákonný sudca Mgr. P. M. vyhlásil rozsudok, ktorým návrh zamietol. Proti tomuto rozsudku podali navrhovatelia odvolanie a Krajský súd v Trnave uznesením zo dňa 07. 09. 2004 rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Dňa 23. 06. 2005 navrhovatelia vzniesli námietku zaujatosti zákonného sudcu a Krajský súd v Trnave uznesením zo dňa 25. 07. 2005 rozhodol, že zákonný sudca nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci. Pojednávanie konané dňa 25. 11. 2005 bolo odročené na 17. 02. 2006, kedy súd vyhlásil rozsudok, ktorým návrh zamietol. Proti tomuto

rozsudku podali navrhovatelia odvolanie a odvolací súd uznesením zo 14. 12. 2006 napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Uznesením zo dňa 21. 02. 2007 bolo konanie prerušené do právoplatnosti skončenia veci vedenej pod sp. zn. PN-11 C/59/2000. Proti tomuto uzneseniu podali navrhovatelia odvolanie a Krajský súd v Trnave uznesením zo dňa 30. 07. 2007 napadnuté uznesenie potvrdil. Dňa 28. 08. 2008 bol súdu doručený návrh navrhovateľov o pokračovanie v prerušenom konaní. Dňa 03. 06. 2010 bolo súdu doručené späťvzatie návrhu navrhovateľkou v 3. rade, späťvzatie návrhu vo vzťahu k odporcovi 2, zmena návrhu a návrh na vstup účastníka konania na strane odporcu 2.

Uznesením zo dňa 18. 05. 2011 bolo konanie voči navrhovateľovi v 3. rade zastavené, bola pripustená zmena návrhu a bol pripustený vstup účastníka do konania ako odporcu v 3. rade. Proti tomuto uzneseniu podali odporcovia odvolanie. Zákonná sudkyňa JUDr. K. dňa vytýčila termín pojednávania na deň 12. 10. 2011. Pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom doplnenia dokazovania a spis bol predložený Krajskému súdu v Trnave dňa 15. 12. 2011. Odvolací súd uznesením zo dňa 29. 02. 2012 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Dňa 03. 07. 2012 vydal súd uznesenie, ktorým konanie voči navrhovateľke v 3. rade zastavil a uznesením zo dňa 20. 09. 2012 ustanovil znalkyňu z odboru psychiatrie za účelom vypracovania znaleckého posudku a zároveň uložil navrhovateľom povinnosť zložiť preddavok na trovy dôkazu v sume 200 €. Preddavok bol zložený dňa 02. 11. 2012. Keďže uznesenie o ustanovení znalca nadobudlo právoplatnosť dňa 23. 10. 2012, spis bude zaslaný znalcovi.

Predmetom konania je vyslovenie neplatnosti dohody o prevode členských práv k družstevnému bytu. Ústavný súd SR vo svojom náleze č. III. ÚS 369/09-37 zo dňa 22. 06. 2010 konštatoval, že zložitost' tohto konania nevykazuje znaky skutkovej alebo právnej zložitosti takej intenzity, ktorá by odôvodňovala doterajšiu dĺžku konania.

Z obsahu spisu nevyplynulo žiadne správanie sťažovateľov, ktorým by spôsobili v danej veci prietahy.

Ústavný súd SR v náleze č. III. ÚS 369/09-37 zo dňa 22. 06. 2010 okrem iného posudzoval i tretie kritérium v súvislosti s hodnotením prípadných zbytočných prietahov, kde konštatoval, že postup súdu v namietanom konaní nevykazoval dlhšie obdobia nečinnosti. Na druhej strane však vytkol okresnému súdu v danom konaní nesústredenú činnosť, ktorá mala zanedbateľný vplyv na jeho dĺžku. Po vydaní tohto nálezu súd v danej

veci nekonal takmer osem mesiacov, avšak po mojom písomnom upozornení už k priet'ahom nedochádzalo a v súčasnosti ani nedochádza.“

Ústavný súd z obsahu s'ťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a zo súdneho spisu, ktorý mu bol predložený, zistil rovnaké skutočnosti týkajúce sa prehľadu úkonov okresného súdu a účastníkov konania.

Ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde so súhlasom účastníkov upustil od ústneho pojednávania, keďže dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o s'ťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby v zásade neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím sa vytvára právna istota. Preto na splnenie

ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval (III. ÚS 154/06, I. ÚS 76/03).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: (1) zložitost' veci, (2) správanie účastníkov konania a (3) postup okresného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre s'ťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o právnu zložitost' veci vedenej okresným súdom, ústavný súd poukazuje na svoje predchádzajúce hodnotenie tejto otázky obsiahnuté v náleze ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 369/09 z 22. júna 2010, že „zložitost' tohto konania rozhodne nevykazuje znaky skutkovej alebo právnej zložitosti takej intenzity, ktorá by odôvodňovala doterajšiu dĺžku konania“.

2. Pri posudzovaní druhého kritéria hodnotenia prípadných zbytočných priet'ahov v konaní dospel ústavný súd k záveru, že správanie s'ťažovateľov podstatne neprispelo k doterajšej dĺžke konania a ani okresný súd nemal vo svojom vyjadrení k s'ťažnosti výhrady k správaniu s'ťažovateľov.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C/106/2008 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 4 C 165/98). Po preskúmaní nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 369/09 z 22. júna 2010, na ktorý s'ťažovatelia aj upozornili vo svojej s'ťažnosti, sa stotožnil s jeho konštatovaním, že „postup okresného súdu v namietanom konaní... nevykazoval dlhšie obdobia nečinnosti“, ale jeho neefektívna a nesústredená činnost' mala nezanedbateľný vplyv na jeho dĺžku.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že ani po náleze ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 369/09 z 22. júna 2010 vo veci iných účastníkov tohto konania okresný súd riadne nekonal a prvý úkon urobil až takmer po 8 mesiacoch, a to 18. mája 2011 (uznesením čiastočne zastavil konanie, pripustil na strane odporcov ďalších účastníkov a pripustil zmenu návrhu) a po podaní odvolania právnym zástupcom sťažovateľov vec nepredložil odvolaciemu súdu, ale nariadil pojednávanie na október 2011, ktoré odročil na neurčito pre účely doplnenia dokazovania a nariadenia znaleckého dokazovania. Odvolací súd následne uznesením z 29. februára 2012 rozhodnutie okresného súdu z 18. mája 2011 v časti zrušil pre procesné pochybenie (pozri č. I. 666 spisu).

Ústavný súd konštatuje, že občianske súdne konanie, ktoré bez meritórneho právoplatného rozhodnutia trvá tak dlho, ako to je v danej veci, možno už len na základe jeho posúdenia v celku považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy i právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a v tomto prípade je potrebné tiež uviesť, že z ústavnoprávneho hľadiska je neprijateľné, aby právna neistota v napadnutom konaní nebola odstránená ani po viac ako 14 rokoch od jeho začatia (m. m. napr. IV. ÚS 260/04, IV. ÚS 127/08, III. ÚS 152/08, IV. ÚS 251/08). Takáto zdĺhavosť konania totiž predlžuje stav právnej neistoty dotknutej osoby do tej miery, že sa jej právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate (mutatis mutandis I. ÚS 39/00, I. ÚS 66/03, III. ÚS 113/07).

Vzhľadom na tieto skutočnosti preto ústavný súd (bez toho, aby sa bližšie zaoberal namietaným konaním pred okresným súdom) opätovne vyslovil, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C/106/2008 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 4 C 165/98) došlo aj k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na pojednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Aj napriek tomuto zisteniu ústavný súd v zhode so svojou judikatúrou (III. ÚS 158/07, III. ÚS 74/2010) však neprikázal okresnému súdu, aby vo veci konal, pretože táto povinnosť mu už bola uložená nálezom sp. zn. III. ÚS 369/09 z 22. júna 2010.

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Pri určovaní primeraného finančného zadostučinenia ústavný súd vychádzal zo záujmu ochrany ústavnosti a zo zásad spravodlivosti, o ktoré sa opiera Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé zadostučinenie podľa čl. 41 dohovoru aplikovaného na konkrétne okolnosti prípadu.

Sťažovatelia žiadali priznať finančné zadostučinenie v sume 5 000 € pre každého z nich. Ústavný súd v okolnostiach posudzovaného prípadu berúc do úvahy aj predchádzajúce rozhodnutie ústavného súdu (priznal iným účastníkom konania po 2 000 € v roku 2010) a celkovú dĺžku konania, ktorá je z ústavného hľadiska neakceptovateľná, považuje za primerané priznať sťažovateľom sumu 5 000 € (bod 3 výroku nálezu) solidárne, pretože ide o ich tzv. nerozlučné spoločenstvo.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd napokon priznal sťažovateľom úhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2012 (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v zmysle § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a b), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2011, ktorá je 763 €. Za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2012 pre dvoch sťažovateľov patrí odmena v sume 127,16 € (aplikáciou § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 v spojení s § 13 ods. 2 vyhlášky - zníženie o 50 %, pretože ide o spoločné úkony

pri zastupovaní „dvoch alebo viacerých osôb“), ktorú bolo potrebné zvýšiť o režijný paušál (2 x 7,63 €), čo spolu predstavuje sumu 142,42 € za jeden úkon právnej služby. Za dva úkony právnej služby patrí odmena v sume 2 x 142,42 €, t. j. v sume 284,84 €. Náhradu za tretí úkon, a to za stanovisko sťažovateľov doručené ústavnému súdu 6. decembra 2012, ústavný súd nepriznal, pretože toto podanie neprispelo k objasneniu veci.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. decembra 2012